

Markéta Šichtařová: Cibule, papriky, a ti další zelení

- CZ24 News | 2. března 2023

ČESKO: Zdálo se vám, že v poslední době máme v ekonomice nějak málo adrenalinu? Že je nějak nápadně klid? Tak dovolte, abych vám jej opět kapku zvýšila: Podle posledních zpráv si spotřebitelská inflace v Evropě dál vesele roste.

Tak kupříkladu ve Španělsku předběžný harmonizovaný index spotřebitelských cen narostl v únoru meziročně o 6,1 %, čekala se inflace menší. Ve Francii zase tento harmonizovaný index spotřebitelských cen narostl v únoru meziročně o 7,2 %, také se čekala inflace menší. A tak bychom mohli pokračovat. Ostatně také v České republice poslední známá inflační čísla byla opět vyšší, než se očekávalo, za leden dosáhla inflace meziročně 17,5 %.

Tolik tedy inflace spotřebitelská. Ta Evropu nepřestává překvapovat svou výší.

Takzvaná spotřebitelská inflace, tedy ta, kterou vidíme běžně na pultech obchodů, ale není jedinou inflací, kterou rozeznáváme nebo jsme schopni měřit. Kupříkladu firmy a podnikatele bude nejspíš víc zajímat takzvaná inflace výrobní, nebo také „PPI index“, které se také někdy říká inflace „na začátku výrobního řetězce“. Jak ale za chvíli uvidíme, to není moc přesné označení.

A vlastně by měla zajímat i spotřebitele, protože je to právě inflace cen výrobců, která v drtivě většině případů předchází inflaci spotřebitelskou. Nebo jinak řečeno: Výrobní inflace roste více a dříve než spotřebitelská, a současně také klesá rychleji a dříve než inflace spotřebitelská. Vlastně pokles výrobní inflace je prvním signálem, že by se brzy měl zlomit trend i u inflace spotřebitelské a i ta by měla už v dohledné době začít klesat.

A právě to se skutečně děje.

Skutečně tempo růstu cen na začátku výrobního řetězce již zpomaluje, což je jednoznačně dobrá zpráva. Bohužel tohle zpomalení růstu výrobních cen bylo během ledna pouze kosmetické. A čekal se pokles mnohem větší. Jak to číst? Tak, že také spotřebitelská inflace bude klesat pomaleji, než se dosud věřilo a čekalo.

Konkrétně: Meziměsíčně se ceny průmyslových výrobců v lednu zvýšily o 5,8 %, meziročně vzrostly o 19,0 %. Ještě v prosinci přitom rostly o 20,1 %. A čekalo se zpomalení tempa výrobní inflace až k 15% hladině. Jsou tu i naprosté kuriozity. Tak třeba namátkově ceny černého a hnědého uhlí vzrostly o těžko uvěřitelných 82,0 %. A celkově byly vyšší ceny energií o 34,2 %.

V poslední době začaly být mediálně zajímavé a hojně citované například ceny paprik nebo cibule. Ano, jejich růst je raketový. Koneckonců meziročně byly v lednu ceny zemědělských výrobců vyšší o 25,5 %. Jenomže taková cena cibule už toho moc dalšího neovlivní. Je to prostě cena konečná, maximálně trochu zdraží porci oběda. Horší je to právě s oněmi cenami energií.

Ceny energií se propisují prakticky do všeho. A v konečném důsledku ovlivňují i ony ceny cibule. Většina zeleniny se do střední a severní Evropy dováží z Evropy jižní, případně ze severní Afriky, kde se pěstuje ve sklenících. Takže máme-li v Evropě drahé energie, prodražuje se provozování skleníků pro cibuli. Máme-li drahé energie, prodražuje se také, a to citelně, výroba hnojiv. Máme-li drahá hnojiva, nejen, že se prodražuje pěstování cibule, ale také je větší neúroda, protože pěstitelé s

hnojivy šetří. A nakonec sem musíme cibuli nějak dovézt, a k tomu je také třeba energie a pohonné hmoty. Už tedy začíná být jasné, proč se o indexu PPI mluví jako o inflaci na začátku výrobního řetězce.

Jenomže ani to není moc přesné. V případě Evropy totiž spíš platí, že na počátku inflačního řetězce stály – překvapivě – cenné papíry a nemovitosti. Když od roku 2008 centrální banky soustavně tiskly peníze (a Šichtařová brblala, že tohle není dobře, tohle musí skončit hodně velkou a úplně typově jinou krizí a inflací, než na jakou jsme zvyklí), tyhle peníze primárně tekly do cen cenných papírů a do cen nemovitostí.

Onen soustavný růst cen cenných papírů i nemovitostí tedy nebyl žádným zrcadlem skvělého výkonu akciových společností či realit, byla to pouze a jen inflace, která se zprvu propisovala jen do specifického segmentu ekonomiky. Tam inflace začala.

Když během lockdownu byla prakticky zastavena ekonomika a vznikl nedostatek některých surovin a výrobků, začala se tato původně finanční inflace přetavovat do inflace cen surovin a kupříkladu hutních výrobků.

Odtud se inflace začala rozlévat do cen průmyslového zboží.

V tu chvíli do celé věci ještě navíc promluvil Green Deal a jeho odpor vůči tradičním zdrojům energie. To je mimochodem hlavní důvod, proč inflace v Americe či v Asii je menší než v Evropě. Takže se přidal nedostatek energií a logicky následně růst jejich cen.

Inflace v cenách průmyslového zboží a inflace v cenách energií se dál rozlévala do cen jemnějšího a jemnějšího průmyslu, až skončila u cen potravin. A u oné cibule. To je konečná.

Tady by rozlévání inflace skončilo, kdyby již neexistoval další důvod inflace. Ale my moc dobře víme, že důvod inflace stále trvá. Sice už nedochází k tak vysokému tisku peněz jako v minulosti, ale stále k němu dochází, protože vlády se dál zadlužují a tím dál uvolňují peníze do ekonomiky. A vedle toho na Green Dealu se nezměnilo vůbec nic, takže energie máme nedostatkové pořád stejně.

Takže proč se tu někdo diví, že inflace neklesá tak rychle, jak se všeobecně myslelo?

Dovolím si vyslovit předpoklad, že inflace nebude letos „kolem 10 %“, jak se říká. Inflace nejspíš bude letos v České republice nad 10 %.

AUTOR: Markéta Šichtařová

[ZDROJ](#)